

En  
gravdaxvándares  
memoarer

och andra berättelser,  
hågkomster och dikter



**PROVLÄS!**

Tor-Björn Fjellner

*Till Irina*

En gravlaxvändares  
memoarer  
och andra berättelser,  
hågkomster och dikter

***Tor-Björn Fjellner***

**En gravlaxvändares memoarer och  
andra berättelser, hågkomster och dikter**

© Tor-Björn Fjellner 2015

Omslag av Irina Fjellner Patlakh och Tor-Björn Fjellner

Tack till Gunnar Ideström och  
Minkki Huldén för korrekturläsning.

Del I – Berättelser .....	3
Del II – Hågkomster och ögonblick .....	39
Del III – Dikter .....	68

ISBN för olika utgåvor av detta verk:

978-91-982865-0-2 (mjukt omslag)

978-91-982865-1-9 (e-bok i epub-format)

# Del I – Berättelser

PS - Poetens Skaparberättelse .....	4
Förord till Bruksanvisning för Livet 1.0 beta .....	6
En gravlaxvändares memoarer .....	8
Valfrihet .....	10
Rut och Doris slår till igen .....	11
Hela ryska konståkningslandslaget .....	15
Jakten på Julpirret .....	16
Strömavbrottet .....	20
Spinneriet – Eva Persdotters plåtå .....	23
Mattetal i guldskrift .....	27
Jourhavande medvetande .....	29
Ångfredagen .....	30
Musiken började när instrumenten tystnade .....	33
Emigranten .....	35
O.V.P.D. ....	37

# PS - Poetens Skaparberättelse

*PS 1: 1-21*

I begynnelsen var Poeten.

Och Poeten rådde över det grå i sitt huvud och på arket.

Och Poeten sade: ”Låt där bli skillnad mellan vitt och svart på arket.”

Så skedde, och det grå på arket delade upp sig i vitt och svart.

Och Poeten kallade det vita för papper och det svarta för bläck.

Och poeten såg på arket och såg att det var gott.

Och det vart afton och det vart morgon, den första dagen.

Och Poeten sade: ”Låt bläcket forma tecken, som kan tydas i flera generationer.”

Och bläcket formade tecken. Och Poeten såg på tecknen och såg att de var goda och kallade dem för bokstäver.

Och det vart afton och det vart morgon den andra dagen.

Och Poeten sade: ”Låt bokstäverna forma sig till kombinationer, vilka gå att förstå.” Så skedde. Poeten såg dessa kombinationer av bokstäver, såg att de var goda och benämnde kombinationerna ”Ord”.

Och det vart afton och det vart morgon den tredje dagen.

Poeten vilade.

Och det vart afton och det vart morgon den fjärde dagen.

Poeten vilade.

Och det vart afton och det vart morgon den femte dagen.

På den sjätte dagen skapade så Poeten en vers utav ord.

Processen att överföra Tanken från Poetens grå till pappret upptog större delen av dagen och en betydande del av natten.

Poeten såg på resultatet av sitt arbete och förnöjdes. Läsaren förstod texten och förhöjdes.

Och det vart afton och det vart morgon den sjätte dagen.

På den sjunde dagen vilade åter Poeten, ty han visste att processen snart skulle börja på nytt.

# Förord till Bruksanvisning för Livet 1.0 beta

Vi gratulerar ditt val att leva och är övertygade om att du kommer att bli mycket nöjd med Livet.

Vi vill göra dig uppmärksam på att ”Livet 1.0” än så länge befinner sig i så kallad beta-testning. För dig som användare innebär detta framför allt att det ibland inte går som man tänkt sig. Någon gång emellanåt går det helt åt pepparn. Försök i dessa fall att se om du kan hitta något annat sätt att uppnå det önskade resultatet.

Från utvecklarnas sida har det varit en uttalad strategi att erbjuda ett stort antal alternativa vägar för att göra i grunden samma saker. (Se till exempel diskussionen i kapitel två om likheter och skillnader mellan de större religionerna.)

Du är givetvis välkommen att kontakta supporten (se kap 5 – Bön) som är öppen dygnet runt. Var dock beredd på att linjen ofta är överbelastad, så du kan behöva ringa flera gånger, och vi kan inte alltid svara omedelbart.

Ett komplement till att kontakta supporten är aktivt deltagande i något eller några av alla våra användarforum (familj, vänner, kollegor, landsmän, kyrkor ... och så vidare).

Några av våra nöjdaste användare rapporterar att de varit synnerligen aktiva i forumen, och att de där kunnat både ge och få värdefull hjälp.

Observera att vi skickar ut nya uppdateringar så gott som dagligen, ibland flera gånger samma dag.

Vi vill inskräpa att din användning av Livet 1.0 sker helt på eget ansvar. Även om vi har försökt att tillgodose så många önskemål som möjligt kan vi inte alltid garantera att produkten motsvarar alla era förväntningar.

Till er som funderar på att läsa hela bruksanvisningen vill vi

påpeka att den inte uppdateras i samma takt som själva livet. Dessutom har det visat sig att många olika användare har publicerat sina egna bruksanvisningar, som understundom rentav ger motstridiga uppgifter. En dos sunt förnuft kan därför vara nog så viktig.

Nu räcker det att läsa. Du skall ju faktiskt hinna leva också. Du behöver inte klicka någonstans. Ditt val att fortsätta leva innebär automatiskt att du samtycker till dessa villkor.

PS! Utvecklingsavdelningen arbetar för fullt med uppföljaren, Livet 2.0. Som en förberedelse inför den kommande uppgraderingen, rekommenderar vi att ni redan nu så gott ni kan lever i kärlek till varandra och er själva.



# Ångfredagen

Har du vaknat upp mitt i en översvämning?

Jag har faktiskt gjort det en gång, när vi var på klassresa i nian till den lilla ön Fifång strax söder om Mörkö. Resten av klassen sov inomhus, men se Tor-Björn skulle vara sär, och sov i sitt blå tält på gården utanför. Den natten inte bara regnade det, utan hällde ned. En stadig sydlig vind orienterade regnet nästan vågrätt, så att många droppar hittade in genom tältets ventilationsnät som egentligen inte borde kunna nås av regnet. Den morgonen vaknade jag tidigt av att allt i tältet simmade runt i 3-4 centimeter vatten ...

\* \* \*

Men nu skall jag berätta om när Jan och Erik vaknade upp mitt i en översvämning.

Bröderna Jan och Erik var konstnärer. Jan var tjugosex och Erik var två år yngre. De var ganska korta till växten, bara runt 1,60. Men vad de saknade i längd tog de igen på andra områden. De var obegripligt energiska. Dessutom märkte man så snart de sade någonting att de kom från Göteborg. Visst, uttalet röjde dem, men det gick inte heller många minuter mellan ordvitsarna.

Tillsammans hade de nu köpt ett litet nedgånget tvåvåningshus i utkanten av Borgholm på Öland, ganska nära macken och södra infarten till staden. Planen var att bygga ett minimalt kök och ett litet badrum på övervåningen, och öppna ett galleri på bottenvåningen lagom till Pingst, när strömmen av sommarturister till Öland kunde förväntas ta sin början.

Det var snart påsk, så än hade de ett par månader på sig.

Torsdag morgon åt de sin frukost i det blivande köket på övervåningen. Medan Jan blåste på sitt heta kaffe, sträckte sig Erik mot almanackan och rev av gårdagens lapp, och visslade till.

– Titta, sa Erik, dagens lapp är ju felstavad! Man har skrivit att det

är Skärtorsdagen i dag. Men såvitt jag vet är det alla sängkvalsters högtidsdag, så det borde i stället stavas stjärt-ors-dagen.

– Alvarligt talat (Not: Göteborgare på Öland stavar givetvis ordet ”allvarligt” med bara ett ”l”), jag vill inte veta av några stjärt-or. Men jag fick en fin idé. Om det nu är Skärtorsdagen, så vet jag två saker vi kan göra idag, förutom att köpa ett kilo godis på macken. Låt oss ta och måla väggarna på övervåningen med den SKÄRA färg vi köpte i förra veckan. Och så behöver vi SKÄRA av några rörledningar från gamla badrummet, där vi skall bygga om väggen. De energiska konstnärerna skred snart till verket med kapsåg och väggroller. På kvällen firade de dagens väl förrättade värv med varsin hamburgare och en längre promenad i det fina vädret. I egenskap av nyblivna Ölandsbor kikade de givetvis ut över vattnet mot Norr, för att försöka få syn på Blåkulla. Jan sammanfattade poetisk läget med

– Jag ser blott blått!

Väl hemma igen upptäckte de att väggfärgen inte torkade lika snabbt som utlovat på burken, så de bar ned sina madrasser till bottenvåningen och sov där i stället.

\* \* \*

Fredag morgon vaknade Erik klockan fyra av ett plaskande ljud. Förvirrad satte han sig upp och försökte i halvdunklet förstå var han befann sig. Det dimartade ljuset utifrån speglade sig i golvet ... Han ruskade på huvudet och tittade en gång till. Jo, det slitna trägolvet hade förvandlats till en perfekt spegel, som bestod av en halv centimeter vatten. Luften var fylld av en varm fuktig dimma, som om de sovit i en rysk ångbastu. Felsökningen tog inte många sekunder. Ändpluggen på varmvattenröret de kapat dagen innan hade släppt, och en ström av hett vatten rann ut ur röret och spred sig över hela rummet. Det sprutade inte, eftersom huvudkranen bara var delvis öppen.

När de var klara med den initiala felavhjälpningen gick de upp på övervåningen för att dricka sitt morgonkaffe. I dag var det Jan

som rev fram nästa datum i almanackan. Men på grund av den fuktiga luften var pappret i almanackan extra sprött, så en bit av dagens lapp råkade följa med. Jan läste innantill, och kluckade förnöjt att

– Skojterna som sålde den här almanackan skulle bara veta hur perfekt de förutsagt allting. Titta här!

Och så pekade han på almanackan, där det i röd text nu stod skrivet

”ångfredagen”

\* \* \*

Jodå. Trots missödet hann konstnårsbröderna få färdigt sitt hus i tid. På Pingstafton kunde de välkomna 122 gäster till sin första vernissage på ”Galleri Ånge Jan och Ånge Erik”.

# Del II – Hågkomster och ögonblick

Strömmablått .....	40
En kobra och lite gröt .....	41
Barn-TV mitt i natten .....	43
Tidningsskriverier .....	44
Pistagemysteriet löst – efter 40 år! .....	47
Bach, Sven och en flygel på församlingshemmet .....	48
Scoutminnen .....	50
Den röda telefonen .....	52
Ett nytt ord .....	54
Befälseven .....	55
Var god ring! .....	57
Vapenvägraren .....	58
Postsäckar och tåg .....	60
Vad hette Stefan? .....	62
Färgglad telefon .....	64
Påringt! .....	66

# Strömmablått

Visst händer det att strömmen går ibland. Till exempel hade vi några rejäla stormar hösten 1969, samma år som jag fyllde sex. Allhelgonastormen fällde nästan alla frötallar och många, många andra träd i Östra Svealand. Vi var utan ström ett par dagar, och jag minns att pappa trollade fram en fotogenkamin som åtminstone kunde ge lite värme och lät oss koka te och potatis på dess håll.

Men nu tänkte jag skriva om själva begreppet. Jag måste ha hört fel. Eller så kanske ordet var för komplicerat. Hur som helst var jag var länge helt säker på att det hette ”strömmablått”. Det hade ju med ström att göra. Och om strömmen gick på kvällen blev det mörkt – eller helt enkelt ”blått”. För min del hette det alltså ”strömmablått”, och etymologin var helt utredd.

När jag var liten gick strömmen extra ofta i barnkammaren och i köket. Jag utförde nämligen mina första elektriska experiment i barnkammaren, och ljuset i köket råkade vara inkopplat på samma propp i gruppcentralen.

Första episoden var när jag petade in strumpstickor i vägguttaget. (NEJ, prova INTE hemma. Jag ber er!) Första stickan var aldrig något problem. Inte andra heller (Det verkar som om jag genomgående gick uppifrån och ned.) Men – så snart jag petade in den tredje stickan sprakade det till och blev ”strömmablått”. Dessutom brukade mamma skrika till, så jag gömde omedelbart strumpstickorna för att hon inte skulle kunna misstänka att jag gjort något gale.

När mamma hade bytt ut proppen, så provade jag en gång till, med samma resultat. Jag tror faktiskt jag brände en tredje propp innan jag gav upp detta experiment.

Vid ett annat tillfälle genomförde jag ett annat vetenskapligt försök i samma anda. I garaget hade jag hade hittat en kontakt med en sladdstump. Men sladdstumpen var för kort för mitt

behov. Därför tvinnade jag samman den med en bit sladd som hörde till vår legosamling. På slutet hade jag sedan virat fast en bit enpolig sprängtråd, vars andra ände var lindad runt en cykelglödlampa. Tanken var att jag skulle få lampan att lysa genom att stoppa in elkontakten i vägguttaget.

När hela arrangemanget var snyggt utlagt på golvet i barnkammaren stoppade jag alltså in kontakten i vägguttaget. Lampan tändes inte, eftersom den första sladdstumpens båda ledare vid den första skarvpunkten var noggsamt hoptvinnade till en perfekt kortslutning. I stället sa det ”poff” ute i säkringsskåpet och så blev det strömmablått. Snabbt rafsade jag ihop sladdarna och gömde dem i dockvagnen. När mamma kom och undrade vad jag höll på med, gjorde jag mitt bästa att verka oskyldig. Men så snart proppen var bytt, så brände jag nästa ...

Till mitt försvar kan jag bara säga att jag så småningom lärde mig lite mer om sladdar och säkringar, och om man summerar alltihop, har jag säkert reparerat mer än jag har haft sönder ...

## En kobra och lite gröt

När jag växte upp hade vi en telefon av typen Kobra stående i hallen. (Egentligen hette telefontypen Ericofon, men i folkmun är konnotationen till ett ormhuvud förhärskande.)

Telefonen var i ett stycke, förutom att telefonen saknade inbyggd ringsignal. Man fick ha en ringklocka på väggen i stället. När telefonen stod upp (på hårt och jämnt underlag) var luren ”pålagd”. Man svarade genom att lyfta upp hela telefonen. Om man behövde lägga ifrån sig luren under pågående samtal, fick man lägga hela telefonen på sidan.

På den tiden användes riktnumret 08 bara för Stockholm och de allra närmaste omgivningarna. Lite längre ut hade vi genomgående femsiffriga telefonnummer och riktnummer i serierna 075x (söder om Stockholm) och 076x (norr om Stockholm).

# Tidningsskrивerier

Häromåret rotade mina föräldrar fram ett gulnat tidningsklipp från när jag var med i tidningen första gången (bortsett från födelse- och dopannonser, förstås).

11 månader gammal åkte jag med i ryggsäcken när hela familjen, med airedaleterriern Tina i spetsen, begick en tipspromenad i Järna på Annandag Pingst. En kort notis i Södermanlands Nyheter pryddes med en bild där jag bekvämt sitter på pappas rygg och mamma håller koll på hunden Tina.

Några år senare blev det mer målinriktat och seriöst. Barnkammaren låg vägg i vägg med vardagsrummet. Vägg och vägg, förresten. I husets ursprungliga planlösning var vardagsrummet och barnkammaren ett enda stort rum som var avdelat på mitten av en bred portal i husets centrala bärande vägg. Två tredjedelar av portalen var sedan tilltäppta med hjälp av en måttbyggd bokhylla.

Bokhyllan stack ut en bit på barnkammarsidan, och den var inte täckt upptill. Därför kunde jag och min bror klättra upp i min övre bädd i våningssängen, och försiktigt titta på när mamma och pappa hade gäster i vardagsrummet. Även om samlingen av ”Det Bästa” till stor del var i vägen hade man ändå ganska bra insyn i vardagsrummet över böckerna.

Men så kom då FNL-rörelsen. Mamma hade några FNL:are hemma på besök, och man diskuterade att det var något man behövde skriva om i tidningen.

Nu blev jag ivrig. Jag visst nämligen precis hur man gör för att skriva i tidningen,

1. Man tar en tidning. Helst en som mamma och pappa redan läst klart.
2. Man tar en penna, eller ännu hellre en färgkrita.
3. Sen är det bara att skriva.

(Det var först långt senare jag insåg att de ville skriva inte bara i

det egna exemplaret ...)

Hur det nu var, blev jag så ivrig att jag måste ha råkat trycka till lite för häftigt på böckerna, kanske för att se bättre. Resultatet blev att ett halvårs skörd av ”Det Bästa” med ett brak föll ned i golvet från översta hyllan och sju par vuxna ögon avslöjade vårt spionage. Bara några veckor senare skar pappa till en bit 3-millimeters plywood och såg till att den avgränsande bokhyllan blev tilltäckt även i överkant.

\* \* \*

Nästa tidningsrelaterade episod inträffade någon gång när jag gick i femte eller sjätte klass.

Jag var ganska snabb på att springa sextio meter, och skulle under helgen vara med i någon sorts kommunmästerskap i friidrott för mellanstadiet. Jag ringde till Länstidningen i Södertälje och undrade om de ville att jag skulle skriva en liten artikel om evenemanget.

– Jovisst gärna det. Men det kommer inte att vara någon här när du kommer. Du får lämna manuskriptet i redaktionens brevlåda i stället.

Sagt och gjort. Jag var med, och kom näst sist eller något i den stilen. Därefter tog jag fram vår Olivetti reseskrivmaskin som jag egenhändigt släpat med mig från Järna till Södertälje IP och satte mig och skrev en notis på ett par sidor med resultaten i olika grenar. Sedan vandrade jag ut till Länstidningens byggnad, som låg lite avsides, bortanför stora bron över kanalen.

Men tidningshuset visade sig ha flera brevlådor, dels ett brevinkast i en omärkt entrédörr som ledde in till en spiraltrappa, dels en riktig brevlåda som det stod ”Pressens Samdistribution” på. Om det bara någonstans helt enkelt hade stått ”Sporten”, ”Redaktion” eller något liknande! Det kändes lite konstigt att mitt lilla manuskript skulle ligga och skräpa på ett betonggolv framför en spiraltrappa, så efter mycket vända hamnade mitt brev i lådan för ”Pressens Samdistribution”. Min notis kom aldrig in i tidningen. När tidningsutdelarna kom till jobbet måndag morgon hittade de



antagligen mitt brev och lämnade över till redaktionen, men vid det laget var ju tidningen redan färdig. Och är det något som tidningar inte gillar att trycka är det gamla nyheter.

Jag fick revansch något år senare. Jag deltog i en uppsatstävling för skolungdom, kom på andra plats med texten ”Att leva i Södertälje”, vann ett litet stipendium och fick se min text tryckt i tidningen. Tjoho!

\* \* \*

Min verkliga tidningsdebut kom dock när jag gick i åttan. Inom ramen för ”Praktisk Arbetslivsorientering” skulle vi genomgå en veckas praktik på någon arbetsplats. Jag såg till att hamna på Dagens Nyheters lokalredaktion i Södertälje. Det blev en intressant vecka, som började med att en av kommunstyrelsens ledamöter hänsynslöst utnyttjade mig i sitt privata PR-spel. På fritiden hade han utvecklat en kombinerad pirra och båtstege som han presenterade för pressen. Och när jag oförsiktigt ifrågasatte manickens hållbarhet, såg han till att ställa mig på pirran så att jag ofrivilligt kom att agera obetald fotomodell för hans uppfinning. (Jag tror dock de flesta tidningarnas redaktionella bedömning av nyhetsvärde med mera gjorde att presskonferensen i princip inte fick något som helst utrymme i media.)

Nåväl, i slutet av denna spännande vecka fick jag min alldeles egen artikel publicerad i DN På Stan. Som sig bör, hade jag givetvis knåpat ihop en alldeles egen DN-knorr, också. Skrivråden på DN innehöll ett råd om att, där det är möjligt och passande, avrunda artiklar med någon liten ironi eller putslustighet. Någon belöning skall ju läsaren ha för att ha orkat läsa en hel artikel.

# Den röda telefonen

I gymnasiet blev jag kär ... i ryska språket och dess komplicerade grammatik!

När de flesta av killarna i klassen fortsatte direkt från gymnasiet till värnplikten, så bestämde jag mig för att ta ett ”sabbatsår” i min alldeles egen stil. Jag hade nämligen förstått, efter min första resa till Sovjetunionen, att jag efter tre år i gymnasiet inte kunde tillräckligt med ryska för att på egen hand fortsätta lära mig språket. Så mitt sabbatsår bestod i att vänta med inryckningen ett år för att i stället läsa ryska på universitetet.

Ungefär hälften av lektionerna var på eftermiddagen. Den andra hälften på kvällstid. På detta sätt kunde de som läste halvfart klara av alla momenten på kvällstid. Jag arbetade på morgnarna, så för mig passade schemat riktigt bra.

Jag bodde i Järna, cirka 15 kilometer söder om Södertälje. Resan in till Stockholm C tog cirka en timme med tågbyte. Sedan tillkom kanske en halvtimme för att med tunnelbana komma ut till Universitetet. Detta var i vanliga fall inget problem. På tåget kunde jag läsa eller sova, och det hände bara någon enstaka gång att jag sov förbi ”min” station.

Problemet var när vi hade tentor. De inföll vanligen klockan nio på lördagsmorgnar. Om jag tog första tåget från Järna lördag morgon, och dessutom hade tur med tunnelbanan, så skulle jag komma 25 minuter sent till tentan. Det vill säga jag skulle med nöd och näppe bli insläppt, men skulle sedan ha en halvtimme kortare tid på mig att skriva mitt prov.

Så natten före ett prov brukade jag övernatta i Södertälje. Snart fick jag också ett förstahandskontrakt inne i Södertälje och kunde därmed inleda mitt liv som självständig vuxen (och som bonus kunna sova hemma även natten före skrivningarna ...)

Den femtonde februari var det så dags för inflyttning. Jag fick lägenhetsnycklarna och så snart jag tittat in i den tomma

lägenheten tog jag bussen ner till Södertälje centrum där jag klev in på Televerkets butik för att beställa telefonabonnemang.

På den tiden tillhörde även själva telefonerna televerket. De var bara utlånade till oss kunder för att vi skulle kunna nyttja verkets tjänster. Valet av telefon inskränkte sig i princip till vilken färg jag ville ha på telefonen, eftersom det var så gott som underförstått att det ska vara en bordstelefon med petmoj ("Dialog"). Det fick bli en röd telefon. Kändes lite högtidligt, och kanske en aning ryskt, vem vet?

Sen gällde det att hitta ett passande telefonnummer. Redan på den tiden gillade jag primtal, så jag undrade om det gick att hitta något nummer med många treor, femmor och framför allt sjuor.

Numret kunde förstås inte börja på en sju. Den nummerserien hörde ju till telefonväxeln i Järna. Och telefonnummer som började på femma gick inte heller, eftersom de låg under en massa småväxlar runt om i riktnummerområdets utkanter, och inte inne i staden. Så första siffran fick lov att vara en trea. Flickan i butiken bad stordatorterminalen att trola fram en lista med tio lediga nummer som jag kunde ögna igenom. Nej. Hon tryckte fram en sida till. Inte där heller. Men på tredje sidan fick vi napp – 37715. Precis det nummer jag hade drömt om, utan att veta att det var just så det såg ut.

Jag skrev på kontraktet och beställde dessutom installation av ett extra telefonjack. Det uttag som redan fanns i lägenheten satt nämligen just till höger innanför entrén, där jag visste att jag inte tänkte ha några möbler.

Jag lämnade kvar en nyckel också, så att telemontören skulle kunna komma in om jag inte råkade vara hemma när han kom, någon gång under de närmaste två dagarna.

Jag gick ytterligare ett snabbt ärende nere i centrum, och tog sedan bussen tillbaka till området Saltskog, där mitt nya hem låg.

När jag gick in i lägenheten hittade jag extranyckeln innanför dörren. Och till höger innanför entrén, i lägenhetens fortfarande

enda telefonjack, satt min röda dialog inkopplad. Jag började undra om telefonmontörerna använde blåljus eller helikopter i sitt arbete ...

Visst, jag fick påminna om att extrajacket behövde monteras, men även det gick smidigt. Det ärendet kunde jag ju lösa via min nya röda telefon.

## Ett nytt ord

Den sjätte juni 1893 firades Svenska Flaggans Dag för första gången, som en högtidlig avslutning på Skansens fyra dagar långa vårfest. Med åren växte sig firandet allt starkare. Sedan 2005 har sjätte juni till och med tagit över statusen som allmän helgdag i Sverige från annandag pingst.

Men det jag minns bäst är att sjätte juni formellt upphöjdes till nationaldag 1983. Jag ryckte nämligen in som befälselev på I20/FO61 i Umeå just den dagen.

Kvällen innan hade jag besök av en hel bunt kompisar, som i likhet med mig läste ryska på Stockholms Universitet. Vi hade mycket trevligt, och de flesta lämnade min lägenhet först när det var dags att hinna ned till sista bussen från Saltskog för att sedan hinna med sista tåget från Södertälje till Stockholm.

6 juni 1983 blev en lång dag, redan från början. Jag sov nog bara ett par timmar, för det fanns mycket att prata om. Tidigt på morgonen tog vi pendeltåget upp till Stockholm, där jag någon gång runt klockan 9-10 på morgonen satte mig på tåget norrut. Det var en riktigt varm dag. Solen gassade för fullt och värmede tågets svartmålade tak, vilket i sin tur värmede upp allt och alla inuti. Vi som satt inne i tåget flämtade och svettades ikapp så gott det bara gick.

Någon gång på kvällen nådde tåget äntligen fram till Umeå, och jag kunde promenera den sista biten till garnisonen. Det visade sig att de allra flesta i mitt kompani hörde hemma på olika ställen i

## Del III – Dikter

Känslorna åker gunga .....	69
Vildsådd .....	70
Ringa till Tomheten .....	71
Kartongen jag bär själv .....	73
Datering .....	74
Sökes: Bortsprungnen själ .....	75
För varje steg ... ..	76
Spårar .....	77
Drömmar återfås – mot beskrivning .....	78
Orden i oreda .....	79
Orden är som dansande nattfjärilar .....	80
Alltid .....	81
Ringa utan telefon .....	82
Pappa körde bussen när Tomas Tranströmer åkte till himlen .	83

# Känslorna åker gunga

En torsdagsmorgon  
kom det oundvikliga telefonsamtalet.

Först kände jag bara ... ingenting.

Sedan kom känslorna krypande,  
sorg, uppblandad med tacksamhet,  
oro och ansvarskänslor,  
beslutsamhet och handfallenhet.

Allt om vartannat.  
Stundtals direkt motstridiga känslor ... samtidigt.

Gungan som pendlar mellan känslorna  
hakar upp sig och går i spinn.

Andas in.  
Andas ut.

Le och torka tårarna.  
Tacka för tårarna.

Ta ett steg.  
Vila.

Och känn vidare.

# Vildsådd

Orden rev  
mitt hjärtas stängsel  
Just så fria  
som bara ord kan vara  
spreds de med vinden

Vildsådde en  
god tanke  
och flög vidare

# Drömmar återfås – mot beskrivning

Drömmar du närde,  
var finns de nu,  
De mål som du hade i livet?

Några har uppnåtts,  
andra glömts bort,  
men utan dem tappar du drivet!

Fråga ditt inre  
vart du vill gå  
Hitta tillbaks till din bild.

Måla så upp den  
i färger och ord.  
Din möda blir inte förspild.

Drömmar fås åter,  
stora och små,  
om du dem tydligt beskriver.

När du själv vågar  
på drömmen din tro  
Med stormsteg mot den du kliver!



# Pappa körde bussen när Tomas Tranströmer åkte till himlen

Per-Ove, min pappa, kände sig hemma i trafiken.

Under många år arbetade han på bilskola. När han och mamma bodde i Hagfors några år körde han lastbil.

Men det var nog som busschaufför han trivdes allra bäst. För det mesta lyckades han få ekvationen att stämma riktigt bra. Hålla tidtabellen men samtidigt köra mjukt och vänta med att starta tills den gamla damen med käppen hunnit sätta sig ... och aldrig, aldrig, aldrig överskrida fartgränserna. Samtidigt var han generös med leenden och vänliga ord, även klockan fem på morgonen, när de kan göra allra mest nytta.

Pappa fick uppdraget att köra bussen till himlen den 26 mars. Han lämnade sin trötta, värkande och kliande kropp bakom sig och gick för att göra i ordning bussen. Den var redan skinande ren, men han torkade ändå noga av backspeglarna, för att kunna kika extra länge på oss som blev kvar där nere.

Han började med att åka till Stockholm. På himlens motorväg lyste solen och sikten var god åt alla håll. Resan tog bara någon kvart. Han stannade vid Sofia Kyrka och välkomnade dagens tio passagerare. Allra sist kom Tomas Tranströmer springande så att det vita håret fladdrade. Han var uppenbart glad över att slippa allt vad värk och partiella förlamningar heter.

Pappa vred fram mikrofonen och bad alla passagerare att sätta sig till rätta och spänna fast säkerhetsbältena. ”Det är inte längre någon som tvingar er att använda bältena, men de finns ju där. Och ni skall veta att på himlens motorväg kommer jag att köra fortare än jag någonsin gjort tidigare!”

Och så åkte de. Bussen gick så bra att de bestämde sig för att åka

runt hela Jorden. Pappa passade till och med på att stanna till för en kort paus i Salalah i södra Oman, där han många år tidigare besökt Jobs grav.

På kvällen var de framme. Passagerarna tackade och gick dit de skulle. Per-Ove började undra över var han skulle ställa bussen. Men när han stängde av huvudströmmen bara försvann bussen. ”Du kan behålla nyckeln som souvenir, om du vill. Annars är det bara att lämna den till Sankte Per”, viskade Gud till honom.

När solen var på väg ner satte sig pappa en stund på en bänk i gräset och såg ut över en vacker sjö. Inom sig kände han stor tacksamhet för allt. Nu var det dags att vila. Dagen efter skulle ju något helt nytt ta vid.

*Per-Ove dog samma dag som Tomas Tranströmer, 26 mars 2015.*

*Frid över deras minne!*



# Nästa steg



Om du tycker om detta utdrag ur ”En Gravlaxvändares memoarer” av Tor-Björn Fjellner, kan du, om du vill:

⇒ Köpa boken (finns både som ”riktig” pappersbok och som nedladdningsbar epub-bok):

- <http://tobi3.se/butik/> (QR-kod i övre vänstra hörnet)

⇒ Läs andra texter av Tor-Björn:

- <http://tobi3.se/>
- <http://poeter.se/tobi> (QR-kod i övre högra hörnet)

⇒ Lyssna på inläsningar av Tor-Björns texter

- Några inläsningar finns på <http://poeter.se/tobi>
- <https://www.youtube.com/channel/UCpXoXxDtBcPsJNhAlaqCzfg>  
eller enklare: <http://bit.ly/youtube-tobi>  
(QR-kod i nedre vänstra hörnet)

⇒ Få nyheter från Tor-Björn via e-post:

- <http://eepurl.com/bCXAlf>  
(QR-kod i nedre högra hörnet)

